



Нова зграда Матичне библиотеке *Љубомир Ненадовић* у Ваљеву

Владимир Шекуларац

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

Одељење за истраживање и развој библиотечко-информационог система -
Матично одељење

sekularac@nb.rs

Ваљевски културни форум, 18. април 2017. године

Нормативни основ пројекта



- IFLA/UNESCO Манифест за јавне библиотеке;
- IFLA/UNESCO Смернице за развој јавних библиотека;
- IFLA/UNESCO Смернице за библиотечке услуге за децу;
- IFLA/UNESCO Смернице за библиотечке услуге за младе,
- IFLA Манифест за библиотеке које пружају услуге особама са тешкоћама у читању;
- Закон о библиотечко-информационој делатности ("Сл. гласник РС" бр. 52/11);
- Правилник о ближим условима за обављање библиотечко-информационе делатности јавних библиотека (Сл. гласник РС бр. 13/13);
- Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности ("Сл. гласник РС" бр. 39/13).

Величина простора: параметри



- Број становника на подручју града Ваљева (90.312), у граду Ваљеву (59.073) и кретање становништва из насељених места према граду,
- Одредбе националних стандарда да се величина простора за јавну библиотеку која остварује делатност на подручју до 100.000 становника планира по параметру 31 м² на 1.000 становника,
- Одредбе међународних и националних стандарда да се при планирању простора за јавну библиотеку на стандардни простор за делатност додаје око 20% за техничку службу и помоћне просторије,
- Принцип међународних и националних стандарда да се при планирању простора за јавну библиотеку планирају потребе за простором за 20 година унапред, и
- Претпостављени раст фонда по стопи од 2% годишње, што за 20 година даје увећање фонда од 40% те се укупан фонд Библиотеке билансира на око 200.000 јединица библиотечке грађе,
- За рад и развој Библиотеке у Ваљеву неопходно је 3.600 м².

Структура и намена простора: услови и намена



- Урбанистички услови на планираној локацији предвиђају подрум и три спрата ($1 \times 600 \text{ m}^2 + 3 \times 1.000 \text{ m}^2 = 3.600 \text{ m}^2$),
- Одредбама националних стандарда дефинисана су одељења и службе, односно садржај и намена библиотечког простора јавне библиотеке,
- Потребе за аутоматизацијом библиотечког пословања и дигитализацијом библиотечко-информационе грађе и извора, и
- Неопходност ширења спектра услуга јавне библиотеке и обухвата свих категорија становништва,
- За рад и развој Библиотеке у Ваљеву неопходно је стандардни простор од 3.600 m^2 распоредити на следећи начин:

Подрум: магацини и гараже – 600 м²



- Пет просторних целина: велики магацин, мали магацин, 2 гараже и приручни магацин.
- Простор за магацински смештај библиотечке грађе по параметру 5,5 м² за 1.000 јединица библиотечке грађе за фонд од 80.000 износи укупно 440 м².
- Простор за магацински смештај фондова за стационарне и покретне огранке по параметру 7 м² за 1.000 јединица библиотечке грађе за лако доступне магацине што за фонд од 8.000 књига износи укупно 56 м², са приступом споља и везом са великим магацином,
- Простор за приручни магацин за хигијенски прибор,
- Простор за гаражу за путничко возило,
- Простор за гаражу за библиобус, и
- Комуникације.
- Напомена: Капацитет простора за магацински смештај библиотечке грађе може се увећати за око 40% обезбеђивањем компактних полица.

Приземље: $600 \text{ m}^2 + 400 \text{ m}^2 = 1.000 \text{ m}^2$



- Три просторне целине: одељење за одрасле, универзална сала, галерија
- Простор за позајмно одељење за одрасле: за смештај библиотечке грађе у режиму слободног приступа по параметру 15 m^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 30.000 износи 450 m^2 , за читаоницу дневне штампе са 20 корисничких места по параметру 3 m^2 по корисничком месту што за 20 места износи 60 m^2 , за читаоницу за слепе и слабовиде са 5 корисничких места по параметру 3 m^2 по корисничком месту што за 5 места износи 15 m^2 и за рад особља по параметру 4 m^2 по раднику што за 4 радника износи 16 m^2 ,
- Простор за универзалну салу за јавне програме од 120 места са позорницом, 2 гардеробе, просторијом за читалачке пробе, кино кабином и кабином за симултано превођење,
- Простор за сталну поставку и повремене изложбе библиотечке грађе,
- Простор за информациони пулт и гардеробу,
- Помоћне просторије (четири тоалета), и
- Комуникације.

Први спрат: $600 \text{ м}^2 + 400 \text{ м}^2 = 1.000 \text{ м}^2 / 1$



- Две просторне целине: одељење за децу и одељење за младе,
- Простор за позајмно одељење за децу за смештај библиотечке грађе у слободном приступу по параметру 15 м^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 20.000 износи укупно 300 м^2 и за рад особља по параметру 4 м^2 по раднику што за 2 радника одељења износи 8 м^2 ,
- Простор за дечју е-читаоницу од 30 места по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 30 корисничких места износи 90 м^2 ,
- Простор за групни рад и подучавање у пару са децом од 20 места по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 20 корисничких места износи 60 м^2 ,
- Простор за групни рад са предшколским узрастом (играоница) 20 м^2 ,
- Простор за породично коришћење 20 м^2 ,

Први спрат: $600 \text{ м}^2 + 400 \text{ м}^2 = 1.000 \text{ м}^2 / 2$



- Простор за смештај мултимедијалних публикације за младе у слободном приступу по параметру 10 м^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 10.000 износи 100 м^2 , простор за е-читаоницу са 15 читалачких места по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 15 корисничких места износи 45 м^2 и за рад особља по параметру 4 м^2 по раднику што за 1 радника одељења износи 4 м^2 ,
- Простор за реализацију програма за младе по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 30 корисничких места износи 90 м^2
- Простор за друштвени живот за младе 50 м^2 ,
- Помоћне просторије (четири тоалета), и
- Комуникације.

Други спрат: $600 \text{ м}^2 + 400 \text{ м}^2 = 1.000 \text{ м}^2 / 1$



- Четири просторне целине: одељење за стручну и референсну литературу, одељење периодике, одељење завичајне збирке и радни простор за рад библиотечко-информационих стручњака,
- Простор за одељење стручне за стручну и референсну литературу: за смештај библиотечке грађе у слободном приступу по параметру 10 м^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 10.000 износи 100 м^2 , за заједничку е-читаоницу за стручну и референсну литературу и периодику по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 50 корисничких места износи 150 м^2 , и за рад особља по параметру 4 м^2 по раднику што за 2 радника два одељења износи 8 м^2 ,
- Простор за одељење периодике: за смештај библиотечке грађе у слободном приступу по параметру 10 м^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 5.000 износи 50 м^2 .

Други спрат: $600 \text{ м}^2 + 400 \text{ м}^2 = 1.000 \text{ м}^2 / 2$



- Простор за одељење завичајне збирке: за смештај библиотечке грађе у слободном приступу по параметру 10 м^2 за 1.000 јединица библиотечке грађе што за фонд од 10.000 износи 100 м^2 , за е-читаоницу са пет читалачких места по параметру 3 м^2 по корисничком месту што за 5 корисничких места износи 15 м^2 и за рад особља по параметру 4 м^2 по раднику што за 1 радника одељења износи 4 м^2 ,
- Простор за друштвени живот одраслих корисника 60 м^2 .

Други спрат $600 \text{ m}^2 + 400 \text{ m}^2 = 1.000 \text{ m}^2 / 3$



- Простор за стручно усавршавање особља Библиотеке и мреже библиотека у округу, е-учионица са 20 места- 70 м²,
- Радни простор за рад управе 30 м²,
- Простор за радне састанке колектива, конференције за медије, пријем делегација, итд... 40 м²,
- Радни простор за одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе и извора 16 м²,
- Радни простор за дигитализацију библиотечко-информационе грађе 20 м²,
- Радни простор за одељење за матичне послове 16 м²,
- Радни простор за одељење за културно-образовне програме и подстицање читања 16 м²,

Други спрат $600 \text{ m}^2 + 400 \text{ m}^2 = 1.000 \text{ m}^2 / 4$

- Радни простор за правну службу 16 m^2 ,
- Радни простор за финансијску службу 16 m^2 ,
- Радни простор за књиговезницу 20 m^2 ,
- Простор за друштвени живот особља 50 m^2 ,
- Помоћне просторије (четири тоалета), и
- Комуникације.



Опште напомене



- Библиотеци су за рад неопходна два лифта од подрума до последњег спрата: један за вертикални транспорт библиотечке грађе и један за кориснике у који се могу сместити инвалидска и дечија колица.
- Неопходно је да улаз у библиотеку, комуникације, информациони пултови, информациони инструменти, корисничка места и лифт за кориснике буду прилагођени и особама са телесним или чулним недостацима.
- Неопходно је планирати паркинг простор резервисан за кориснике и запослене, као и одговарајуће обележена паркинг места за особље са инвалидитетом.
- У случају да постоје услови неопходно је планирати наткривену летњу позорницу и наткривени амфитеатар са око 80 места за јавне програме Библиотеке.